

บันทึก

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงการต่างประเทศออกตามความในมาตรา ๒
แห่งกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมายชุดที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาร่างกฎกระทรวงการต่างประเทศออกตามความในมาตรา ๒ แห่งกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ ซึ่งกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งมาโดยหนังสือที่ กฏ. ๕๑๖๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แล้ว

เรื่องนี้มีปัญหา คือ

ตามมาตรา ๒ แห่งกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีอำนาจทำข้อบังคับ “มีข้อสำคัญ คือ ในการที่จะวาง.....คำอัตราธรรมเนียม” และปรากฏว่ารัฐมนตรีได้อาศัยบทบัญญัติดังกล่าวนั้นออกข้อบังคับและกฎกระทรวงไปแล้ว คือ ฉบับที่ ๑ เมื่อ ร.ศ. ๑๓๐ และ ฉบับที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๑

ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้มีความประสงค์ที่จะแก้ไขกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเรื่องรื้อร้องขอแปลงชาติไว้ ๕๐ บาท โดยเพิ่มความให้อำนาจรัฐมนตรียกเว้นค่าธรรมเนียมแก่บุคคลใดก็ได้

กรรมการร่างกฎหมายมีความเห็นว่า บทบัญญัติแห่งร่างกฎกระทรวงฉบับนี้เกินอำนาจแม่บท กฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ ให้อำนาจรัฐมนตรีกำหนดค่าธรรมเนียมและไม่ได้ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมนี้แก่ผู้ใด รัฐมนตรีอาจไม่ใช้อำนาจที่กฎหมายให้ไว้ก็ได้ แต่เมื่อได้ใช้อำนาจนั้นแล้ว ก็ไม่มีบทบัญญัติใดแห่งกฎหมายนั้นให้อำนาจที่จะยกเว้นค่าธรรมเนียมแก่บุคคลใดได้ตามที่เห็นสมควร เท่าที่เป็นอยู่กฎหมายย่อมรักษานโยบายที่ว่า ทุกคนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในเมื่อรัฐมนตรีได้กำหนดไว้แล้ว

นอกจากนั้น กรรมการร่างกฎหมายขอเสนอว่า เมื่อกฎหมายฉบับใดมีความมุ่งหมายที่จะให้รัฐมนตรีมีอำนาจยกเว้นค่าธรรมเนียมได้ ก็มีบทบัญญัติกล่าวไว้ชัด (เช่นมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีผู้มีหน้าที่รักษาตามพระราชบัญญัตินี้จะผ่อนผันหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมให้ก็ได้ ตามแต่จะเห็นสมควร” มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงให้บุคคลจำพวกใดหรือของหรือยานหรือเรือประเภทใด ได้รับยกเว้นจากบทบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ตลอดทั้งบทกฎหมายว่าด้วยการศุลกากรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด หรือแต่บางส่วนก็ได้ และจะกำหนดเงื่อนไขไว้ในกฎกระทรวงนั้นด้วยก็ได้ และพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗

วรรค ๒ บัญญัติว่า “อธิบดีมีอำนาจดเก็บค่าธรรมเนียมปล่อยอากาศยานที่ตั้งเก็บตามมาตรานี้” และมาตรา ๑๘ บัญญัติว่า “อธิบดีมีอำนาจสั่งลดหย่อน หรืองดเก็บค่าธรรมเนียมและค่าภาระติดพันที่ตั้งเก็บตามมาตรา ๑๑๐ และ ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ แก่อากาศยานได้”)

สรุปความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย ก็คือว่า ถ้าประสงค์จะให้รัฐมนตรีมีอำนาจยกเว้นค่าธรรมเนียมจากผู้ยื่นเรื่องราวได้ ก็จำเป็นจะต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

(ลงนาม) นายเดือน บุนนาค
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๔๘๔